

Jeg vil gerne spørge: Hvad i alverden har justitsministeren at have det i? Justitsministeren svarede her, at det jo både kunne være det her forhold og så det, at baglandskontrollen ville kunne opfange det nuværende høje antal og være med til at nedbringe antallet af illegale immigranter til Danmark.

Jeg vil gerne konkret spørge: Hvordan i alverden mener justitsministeren, at det, at man afskaffer personkontrol ved eksempelvis den dansk-tyske grænse, vil medføre, at der i fremtiden vil være færre personer, der vil forsøge at slippe ind over den dansk-tyske grænse, end der er i dag? Al logik vil da sige, at det forholder sig stik modsat.

Justitsministeren (Bjørn Westh):

Om der kommer færre eller flere, skal jeg såmænd ikke sige. Det er jeg faktisk ikke engang i stand til at bedømme. Det kan da godt være, at der kommer nogle flere, men det er i hvert fald ikke i et sådant omfang, at det er noget, der vil give os nogen særlige bekymringer bl.a. på grund af de ting, som jeg har sagt, og fordi vi har et samarbejde med de andre lande om, at de skal modtage dem igen. De kan sendes tilbage til de lande, de kommer fra, og det er der aftaler om i vores samarbejde.

Der bliver så også i øvrigt en bedre kontrol ved de ydre grænser, så der måske kommer færre ind generelt i hele området. Det var bl.a. den diskussion, der var med Enhedslisten tidligere i dag.

Så skal jeg såmænd ikke sige andet, end at det godt kan være, der kommer lidt flere, lad mig så sige det. Men det er ikke noget, vi føler vil give os et problem af den dimension, som hr. Thulesen Dahl i hvert fald vil gøre det til. Og hvis der kommer lidt flere, så har vi gode måder at håndtere det på, så det bekymrer mig ikke så meget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Forespørgsel nr. F 28:

Forespørgsel til udenrigsministeren og justitsministeren:

»Hvad kan ministrene oplyse om grundlaget for en eventuel dansk tiltrædelse af Schengen-aftalen?«

Af Keld Albrechtsen (EL) og Søren Søndergaard (EL).

(Forespørgslen anmeldt 21/11 96. Fremme af forespørgslen vedtaget 27/11 96).

Begrundelse

Keld Albrechtsen (EL):

Årsagen til, at vi har bedt om at få en forespørgsel i forlængelse af redegørelsesdebatten, er jo den enkle, at vi ønsker, at Folketinget skal have mulighed for gennem en afstemning om dagsordener at tage stilling til, om det virkelig kan være rigtigt, at den danske regering nu den 19. december undertegner Schengen-aftalen.

Og derfor vil jeg da sige, at tanken med forespørgslen ikke var, at vi skulle gentage debatten, men at Folketinget altså skulle have lejlighed til at træffe en beslutning.

Besvarelse

Justitsministeren (Bjørn Westh):

Dansk medlemskab af Schengensamarbejdet vil ske inden for traditionelle, mellemstatslige rammer. Der er altså tale om en almindelig folkeretlig aftale.

Jeg kan i den forbindelse henvise til udenrigsministerens besvarelse af 5. december af et spørgsmål fra Europaudvalget. Her er regeringen blevet spurgt, om dansk tiltrædelse af Schengensamarbejdet vil kræve 5/6 flertal i Folketinget, dvs. en procedure efter grundlovens § 20 om suverænitetsafgivelse.

Som det fremgår af besvarelsen, indebærer Schengenkonventionen ikke nogen form for overførelse af kompetence til mellemfolkelige myndigheder. Allerede af den grund er konventionen ikke omfattet af grundlovens § 20. Denne bestemmelse omfatter som bekendt kun overladelse af beføjelser til mellemfolkelige myndigheder og ikke til fremmede statsmyndigheder.

Det spørgsmål, der herefter kan rejses, er, om Danmark kan tiltræde konventionen efter den almindelige bestemmelse i grundlovens § 19,

det vil sige med simpelt flertal i Folketinget, eller om der omvendt kræves en egentlig grundlovsændring. Svaret afhænger af, om konventionen indebærer overladelse af beføjelser, som efter grundlovens § 20 kun ville kunne overlades til mellemfolkelige myndigheder, og kun efter den procedure, som er angivet i bestemmelsens stk. 2.

Der er ikke tale om en sådan overladelse af beføjelser. Det hænger bl.a. sammen med, at tysk politi alene får adgang til at observere og forfølge. Det hænger også sammen med, at der er tale om lovovertrædelser med tilknytning til tysk territorium. Hertil kommer, at Danmark før 1953, altså før indsættelsen af § 20, har tiltrådt ordninger, der for så vidt hjemlede mere vidtgående beføjelser end dem, der efter Schengenkonventionen tillægges tysk politi.

I den forbindelse skal man huske på, at meningen med § 20 alene var at udvide Danmarks muligheder for at deltage i det internationale samarbejde. Meningen var bestemt ikke at begrænse Danmarks muligheder. Grundlovens § 20 kan derfor ikke omfatte ordninger, som Danmark allerede før 1953 kunne tiltræde.

Som bekendt tiltrådte Danmark i 1935 en aftale med de svenske myndigheder om, at de svenske myndigheder kunne arrestere folk på det danske søterritorium, spritsmuglere. Alt dette er mere udførligt behandlet i den besvarelse, som jeg har henvist til.

Afslutningsvis vil jeg nævne, at regeringen i foråret, da de nordiske lande blev observatører i Schengensamarbejdet, aftalte med Retsudvalget og Europaudvalget, at de to udvalg modtager en almindelig skriftlig orientering før og efter Schengenminister møderne.

Jeg vil umiddelbart efter nytår tage kontakt til udvalgene for at drøfte, om denne ordning bør justeres i forbindelse med optagelse af Danmark som medlem af Schengensamarbejdet.

Forhandling

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg har også læst justitsministerens notat om grundlovsspørgsmålet, og jeg må sige, at for det første har vi det problem, at en aftale, hvori man hævder, at fremmed politi ikke får beføjelser til at arrestere personer på dansk grund, altså ikke hører hjemme i virkeligheden.

Ministeren indrømmede da også i en bisætning, at arrestationer rent faktisk vil kunne fore-

komme, ganske vist på et nødretsgrundlag og med forskellige forklaringer, men selvfølgelig vil de forekomme. Det er jo meningsløst at give en politimyndighed adgang til f.eks. 20 km inde på dansk territorium at forfølge en vitterlig forbryder og så forlange, at de skal undlade at tage vedkommende i varetægt i et tilfælde, hvor vedkommende ellers ville undslippe. Det er jo meningsløst og uholdbart at indgå en aftale på det grundlag. Det tror jeg, at alle vil kunne se, og sådan vil den praktiske virkelighed heller ikke blive. Derfor må vi have analyseret den problemstilling til bunds.

Jeg kan slet ikke forstå, at man nu begynder at henvise til, at man før den nuværende grundlov lavede nogle aftaler, som ganske givet på det tidspunkt var forfatningsstridige. Det giver jo ikke belæg for, at man også kan gøre det nu. Der har aldrig været adgang til at overlade den slags beføjelser til andre myndigheder.

Jeg kan forstå, at det har man alligevel gjort før 1953, men det må siges at være en yderst spinkel begrundelse for, at man nu skulle genoptage den givetvis forfatningsstridige praksis, man havde før 1953, når man læser den grundlov, som vi har i dag. Det bliver altså for fiffigt. Så jeg vil bede om, hr. justitsminister, at dette notat bliver skrevet om igen, og at vi også får problemstillingen grundigt gennemanalyseret på grundlag af den høring, vi skal have. Det kunne jo tale for, at der skulle statsretseksperter med til en sådan høring og også gerne statsretseksperter, som er uafhængige af Justitsministeriets lovkontor.

Så vil jeg ellers blot sige – for ikke at gentage den debat, der har været – at vi fra forespørgernes side føler, at der er så mange spørgsmål, som er uafklarede, at det ikke er berettiget, at den danske regering undertegner Schengenaftalen den 19. december.

På vegne af fru Anne Baastrup og mig selv skal jeg derfor fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden

»Med henblik på at sikre et åbent Europa opfordrer Folketinget regeringen til at genoverveje beslutningen om dansk tiltrædelse af Schengensamarbejdet.

Folketinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 36)

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (Se ovenfor). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Dorte Bennedsen (S):

Enhedslisten og SF har været bekymret for, om der kom en grænsemur gennem Norden; det har Socialdemokratiet også været. Det har vi undgået med den foreliggende aftale, som er indgået i fuld enighed med Norge og Island. Ikke desto mindre ønsker Enhedslisten og SF, at vi skal stoppe op. Det var en lidt særpræget dagsorden, hvor man af hensyn til at sikre et åbent Europa ønsker at sige nej til at deltage i det åbne Europa; men det må jo være forslagsstillernes eget problem.

I Socialdemokratiet har vi det sådan, at vi – som jeg tror også Enhedslisten og SF gør – glæder os over det pasfrie rejseområde i Norden; men i modsætning til de to partier ønsker vi faktisk, at det gode skal udbredes. Vi ønsker ikke en mur ved sydgrænsen. Vi har haft pasunionen i 40 år, og den ser vi gerne kommer til at omfatte alle landene syd for os, og derfor siger vi ja både til Schengen og til den nordiske pasunion.

Nu bliver vi så med dagsordenen bedt om at overveje det. Må jeg sige, vi har diskuteret og overvejet disse problemer, jeg husker ikke hvor længe, men 4-5 år er det vel. Vi har fået løbende orientering og underretning om forhandlingerne, vi har fået forhandlingsresultatet, og vi har haft god tid til at overveje det – medmindre man har det som hr. Kristian Thulesen Dahl, der tidligere på dagen kunne erklære, at han ikke havde nogen mulighed for at blive klogere, uanset hvad han hørte, og så må jeg sige, så er der jo ikke rigtig nogen grund til at overveje videre.

Vi har faktisk haft en tidsmæssigt god behandling i denne sag. Alle oplysningerne har ligget på bordet, og vi har haft god tid til at overveje det, og vi har besluttet os for et ja til Norden og et ja til Schengen, og derfor kan vi ikke støtte den foreslåede dagsorden.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg blev både lettet og meget taknemmelig, da hr. Keld Albrechtsen sagde, at det ikke var meningen, vi skulle tage debatten op igen; det er nok det, jeg har været mest enig med hr. Keld Albrechtsen i i dag. Der er sagt nok, der er sagt mere end nok, og jeg kan på Venstres vegne henvise til, hvad jeg sagde under redegørelsesdebatten.

Jeg forstår så også på hr. Keld Albrechtsen, at det nu drejer sig om at få en afstemning. Jeg kan sige, at Venstre siger ja til Schengen, men nej til den foreslåede dagsorden.

Kent Kirk (KF):

Jeg må sige til hr. Keld Albrechtsen, at der er da nogle positive ord i dagsordenen, idet den opfordrer regeringen til at genoverveje en beslutning. Men jeg kan godt sige til hr. Keld Albrechtsen: Der er mange andre beslutninger, vi hellere vil have at regeringen skulle genoverveje end beslutningen om at tilslutte sig Schengensamarbejdet.

Så derfor er vi altså nødt til at stemme imod den her dagsorden, for vi går ind for de åbne grænser, vi går ind for den fri bevægelighed, og vi er imod den linje, som Enhedslisten har kørt under hele debatten.

Så Det Konservative Folkeparti vil trykke på den røde knap.

Formanden:

Hr. Thulesen Dahl har bedt om en kort bemærkning for at præsentere en dagsorden, så vi kan få den omdelt.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Ja, det ser ud til at kunne blive en kort debat, vi får her, og derfor vil jeg allerede nu bebude et forslag om motiveret dagsorden.

Den tolkning, som regeringen har lagt for dagen, om, at grundlovens paragraf om suverænitetsafgivelse ikke skal iagttages, mener vi virker for tynd. Hr. Keld Albrechtsen har tidligere argumenteret for, at den bl.a. bygger på det faktum, at man har gjort noget lignende tidligere, og det er en del af argumentationsgrundlaget for, at så kan man igen tiltræde en aftale med den karakter, som Schengenaftalen har.

I Dansk Folkeparti mener vi, at der er tale om suverænitetsafgivelse med aftalen, og at grundlovens paragraffer herom derfor skal iagttages. Vi mener, at dette medfører, at Folketinget derfor skal vedtage loven om dansk tilslutning med fem sjettedeles flertal eller gennem en folkeafstemning, som det fremgår af grundlovens § 20. Under alle omstændigheder mener vi i Dansk Folkeparti i hvert fald, at befolkningen bør spørges.

Og på baggrund af at vi derfor mener, at der både er grundlovsproblematikken, og der er det faktum, at vi mener, befolkningen under alle

omstændigheder skal spørges, skal jeg fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden

»Idet Folketinget konstaterer, at dansk tiltrædelse af Schengenaftalen medfører afgivelse af dansk suverænitet, hvorefter grundlovens paragraffer herom skal iagttages, pålægger Folketinget regeringen at tage initiativ til en folkeafstemning om Danmarks eventuelle tilslutning til Schengenaftalen.

Folketinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 37).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (Se ovenfor). Også dette dagsordensforslag indgår herefter i forhandlingen.

Anne Baastrup (SF):

I oktober måned havde vi en forespørgsel her i salen om Schengensamarbejdet, hvor vi sammen med Enhedslisten stillede et dagsordensforslag om at få en redegørelse fra justitsministeren.

Den redegørelse fik vi så i sidste måned, og siden da har vi løbende fået svar på en lang række spørgsmål samt adgang til Schengen-acquis'en. Meget materiale har vi fået; jeg har tidligere vist, at det fylder så meget inde på mit skrivebord.

Men er det også blevet kendt uden for disse mure? Ville det ikke være en meget god idé, når man tager i betragtning, hvad det er for et samfund, vi kan risikere at løbe ind i, hvis Schengensamarbejdet får den udvikling, som vi i hvert fald i SF er bekymret for?

Under redegørelsesdebatten gjorde jeg en del ud af de konsekvenser i retning af et kontrolsamfund, det danske samfund kunne risikere ved tilslutning. Under forespørgslen i oktober måned gjorde jeg en del ud af de konsekvenser, det ville få for opbygning af et Fort Europa, et Fort Europa, som vi allerede nu kan se er ved at starte op med skrappe visumregler, minimumsregler for asylansøgere osv.

Det er en udvikling, som vi er dybt bekymrede over. Derfor har vi fra SF's side lagt vægt på, at det er for at sikre et åbent Europa – og Europa er i min terminologi ikke de vesteuropæiske lande sammen med Norden, jeg tænker rent

faktisk også på en åbning mod Øst- og Centraleuropa.

En åbning mod Øst- og Centraleuropa som en udbygning af Schengensamarbejdet tror jeg vil betyde meget store problemer. Derfor vil jeg anbefale, at man støtter vores dagsordensforslag, og jeg håber naturligvis, at det vil blive vedtaget.

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg skal heller ikke lade det være ret længe, men blot sige om den dagsorden, der er fremsat af hr. Keld Albrechtsen og fru Anne Baastrup, at efter radikal opfattelse sikrer vi ikke et åbent Europa ved at sige nej til Schengenaftalen. Vi mener, at det åbne Europa bedst sikres ved at sige ja til Schengenaftalen.

De fire øvrige nordiske lande og en lang række EU-lande bliver vore partnere i denne aftale. Det er en bred kreds af gode naboer, som vi har de bedste erfaringer med hensyn til at samarbejde med. Derfor må vi sige nej til den foreslåede dagsorden.

Det samme svar må det også blive til hr. Kristian Thulesen Dahl; det bliver også nej til hans dagsorden.

Annette Just (FP):

Selve debatten har vi jo haft, og derfor vil jeg gerne henholde mig til det, jeg allerede har sagt, men også sige, at for os er det vigtigste, at vi gerne vil være med til et politisamarbejde, men vi vil også sikre, at der er kontrol ikke blot med de ydre grænser – som vi ved er lige så hullede, som de har været hele tiden – men den ydre grænsekontrol skal fungere. Men indtil da, og så længe det er nødvendigt, skal også den indre kontrol, altså af de indre grænser, fungere.

For det nytter ikke noget, at man bare tager sine blinkers på og så siger: Nå ja, det kan da godt være, der er en smule illegal indvandring, og det kan da godt være, at politikredsen i Nakskov siger, at der er et par tusind, som vi har afvist, og at der er lidt flere i Sønderjylland, der er blevet afvist, men dem skal vi jo nok finde på et eller andet tidspunkt.

Jamen hvad er det for et sløseri, man prøver på på den måde at føre ind i dansk retsbevidsthed? Det vil Fremskridtspartiet ikke være med til.

Derfor havde vi glædet os til, at denne høring kom, og faktisk håbet på, at der var andre partier, der var lige så åbne, som der ellers har været lagt op til, og at man netop ville gå med til at

sige: Hvordan sikrer vi os over for de her grænsekontrolproblemer, hvordan sikrer vi os imod at blive løbet over ende af illegale indvandrere?

Derfor kan Fremskridtspartiet meget vel støtte det forslag, som ligger fra Enhedslisten og SF, ikke fordi de siger præcis, hvornår det skal være, men fordi de siger: Lad os nu genoverveje – og det føler vi er indtil efter høringen – og se, hvordan vi virkelig kan få sikkerhed for, at dansk retsbevidsthed vil blive holdt i hævd.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg skal blot sige, at Enhedslisten også kan stemme for den dagsorden, som er foreslået af hr. Kristian Thulesen Dahl. Jeg betragter det som elementært, at grundlovens regler skal respekteres. Det er det, dagsordenen udtrykker, og det håber jeg at regeringen også i tide vil indse.

Jeg kan jo ikke inddrage Folketingets formand i forhandlingerne her, men det vil jo være sådan, at hvis regeringen kører videre uden at tage hensyn til grundlovsproblemet, vil den sag jo på et eller andet tidspunkt komme til at ligge på formandens bord.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Da der er blevet foreslået en dagsorden, efter at jeg sidste gang havde lejlighed til at sige noget fra denne talerstol, skal jeg kun meddele hr. Thulesen Dahl, at Socialdemokratiet ikke er enig i det synspunkt, at der er tale om suverænitetsafgivelse, og allerede af den grund kan vi ikke støtte den foreliggende dagsorden.

Så har jeg i øvrigt lovet, da CD's ordfører ikke kunne være til stede, at sige, at denne holdning til de to dagsordener også gælder CD.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Blot for en ordens skyld skal jeg meddele, at Venstre heller ikke kan stemme for Dansk Folkepartis dagsorden. Vi finder, at den forståelse af grundloven er langt ude i hampen.

Justitsministeren (Bjørn Westh):

Hr. Keld Albrechtsen siger, det er meningsløst, hvis tysk politi ikke kan anholde i Danmark. Ikke desto mindre er aftalen af en sådan karakter, at vi er så forsigtige, at tysk politi ikke vil kunne anholde, og derfor ville der kunne være en situation, hvor dansk politi måske ikke når frem, og der så er en, der smutter. Men det er udtryk for den forsigtighed, regeringen går ind i

denne sag med, og derfor ville den situation kunne opstå.

Men vi laver reglerne på en sådan måde, at vi går ud fra, at det forfølgende politi kan nå at tilkalde assistance, så andre kan overtage sagen i lang tid de fleste tilfælde.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 36 af Keld Albrechtsen (EL) og Anne Baastrup (SF) (se ovenfor) forkastedes, idet 15 (SF, FP og EL) stemte for, 82 (S, V, KF, RV, CD og DF) imod.

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 37 af Kristian Thulesen Dahl (DF) (se ovenfor) forkastedes, idet 8 (FP, EL og DF) stemte for, 90 (S, KF, V, SF, RV og CD) imod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den sidste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 111: Forslag til lov om ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v., lov om gymnasiet m.v. og lov om kursus til højere forberedelseseksamen og om studieforberedende enkeltfagsundervisning for voksne m.v. (Garantiordning for frie grundskolers, private gymnasiers og private hf-kursers lån i Hypotekbanken m.v.).

Af undervisningsministeren (Ole Vig Jensen). (Fremsat 5/12 96).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Formanden:

Første taler er fru Dorte Dinesen. Velkommen.

Dorte Dinesen (S):

Jeg siger tak.

Lovforslagets mål er at give de frie grundskoler, private gymnasier og private hf-kurser samme låneordninger som andre skoleformer, der